

Окремим аспектом є дотримання процедур Voice Procedure (згідно з АСР-125). Лінгвістична взаємосумісність тут проявляється у впевненому володінні фонетичним алфавітом (Alpha, Bravo, Charlie), стандартними фразами-індикаторами (Prowords), такими як «Roger», «Wilco», «Out», «Over»; методами візуальної та сигнальної комунікації, які дублюють мовні команди.

Коли підрозділ діє в складі багатонаціональної бригади, використання єдиних процедур виклику вогню артилерії (Call for Fire) або запиту на медичну евакуацію (9-Line Medevac) рятує життя. Помилка в одному числівнику через мовний бар'єр може спрямувати снаряд не за тими координатами.

Бойове братерство будується на довірі. Якщо офіцер зв'язку чи командир суміжного підрозділу не може вільно порозумітися з колегами з країн НАТО, це створює відчуття ізольованості та невпевненості.

Лінгвістична компетенція сприяє горизонтальній інтеграції: сержанти різних країн можуть обмінюватися досвідом та координувати дії на місцях без залучення вищого штабу; культурний взаємосумісності: мова є носієм військової культури. Розуміння західного стилю управління (Mission Command), де акцент робиться на ініціативі підлеглого, неможливе без глибокого розуміння мовних нюансів статутів.

Для досягнення реальної, а не паперової взаємосумісності, пропонується:

1. Інтеграція мови в польові навчання: Англійська мова має звучати не в класах, а на полігонах під час відпрацювання тактичних дій.
2. Створення англomовного середовища: Використання стандартних натовських топографічних знаків (APP-6) та маркування на картах виключно англійською мовою.
3. Підготовка «лінгвістичних лідерів»: У кожному відділенні/взводі має бути принаймні одна особа, здатна вести радіообмін за стандартами НАТО.

Отже, лінгвістична взаємосумісність є не просто технічним параметром чи освітньою вимогою, а критичною бойовою спроможністю, яка визначає архітектуру сучасних військових операцій. У контексті глобальної інтеграції та переходу до мережецентричних методів ведення війни, мова стає універсальним інтерфейсом, що забезпечує безперебійне функціонування складної системи «людина–машина–підрозділ».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. NATO. STANAG 6001. Language Proficiency Levels. Edition 5. NATO Standardization Office, 2011. 28 p.
2. NATO. AAP-06. NATO Glossary of Terms and Definitions. Allied Administrative Publication, 2020. 432 p.
3. Wolf, H. G., Latić, D. Military English. In: *The Wiley Blackwell Encyclopedia of World Englishes*. Wiley-Blackwell, 2025. P. 1–12.

ПРОЦЮК ТЕТЯНА БОГДАНІВНА

кандидат економічних наук, доцент
Національний університет оборони України

ЦЕНТРАЛІЗОВАНА ЗАКУПІВЕЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ В СИСТЕМІ МІНІМІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ РИЗИКІВ ОБОРОННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення рф в Україну кардинально трансформувало правові умови здійснення системи оборонних закупівель. Україна була змушена перейти від стандартних конкурентних процедур до надзвичайних правових режимів, що зумовило виникнення колізії між двома фундаментальними принципами: оперативністю постачання для потреб оборони та збереженням юридичних запобіжників проти корупції і зловживань.

Саме використання моделі централізованої закупівельної організації (далі – ЦЗО) для закупівель у сфері оборони дозволяє частково розв'язати колізію між оперативністю та правовою визначеністю, що стоять перед забезпеченням національної безпеки в умовах воєнного стану. Проте чи достатньо цього для мінімізації господарсько-правових ризиків або ж породжує нові ризики – ця проблематика залишається відкритою.

В міжнародних документах централізована закупівельна організація (англ. Central Purchasing Body, CPB) визначається як спеціалізована інституція, що консолідує попит кількох замовників, здійснює закупівлі від їхнього імені та управляє рамковими угодами. Саме таке визначення закріплено у Директиві ЄС 2014/24/ЄС про публічні закупівлі, яка є основним регуляторним орієнтиром для країн-членів та асоційованих держав, зокрема України [1].

Система правового регулювання закупівель в Україні побудована за дворівневою моделлю. На загальному рівні діє Закон України «Про публічні закупівлі», який встановлює правові та економічні засади здійснення закупівель для потреб держави [2]. На спеціальному рівні – Закон України «Про оборонні закупівлі», який визначає загальні правові засади планування та особливостей здійснення закупівель товарів, робіт і послуг оборонного призначення [3].

ЦЗО визначена у пункті 38 частини 1 статті 1 Закону України «Про публічні закупівлі» як юридична особа державної або комунальної власності, що визначається Кабінетом Міністрів України як замовник, яка організовує і проводить тендери та закупівлі за рамковими угодами в інтересах інших замовників [2]. Набуваючи статусу ЦЗО, така організація приймає на себе всі права та обов'язки замовника, передбачені законом.

Особливості створення та функціонування ЦЗО визначаються відповідно постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1216 «Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій» [4]. Водночас в умовах воєнного стану загальна модель ЦЗО була суттєво модифікована у зв'язку із прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 11.11.2022 № 1275 «Деякі питання здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану» (далі – Постанова №1275), яка стала ключовим нормативним актом, що запровадив особливий порядок для оборонного сектору.

Принциповою новелою Постанови № 1275 є те, що укладення державних контрактів (договорів) на оборонні закупівлі під час воєнного стану здійснюється без застосування стандартних процедур закупівель/спрощених закупівель, визначених Законами «Про публічні закупівлі» та «Про оборонні закупівлі», – натомість відповідно до норм Цивільного кодексу України на підставі наданої постачальником комерційної пропозиції [5].

Перехід від адміністративно-процедурного до цивільно-господарського правового режиму укладення договорів є принциповою зміною правової природи відносин у сфері оборонних закупівель. Це зумовлює виникнення таких господарсько-правових ризиків: по-перше, відсутність обов'язковості конкурентних процедур; по-друге, застосування загальних норм про договір у господарській діяльності; по-третє, підвищення значення внутрішніх правових запобіжників ЦЗО.

Крім цього, постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2026 № 447 «Деякі питання діяльності централізованої закупівельної організації для забезпечення потреб державних замовників у сфері оборони на період дії правового режиму воєнного стану» (далі – Постанова №447) є найновішим нормативним актом у досліджуваній сфері. Відповідно до неї державне підприємство Міністерства оборони України «Агенція оборонних закупівель» (далі – Агенція оборонних закупівель) офіційно отримало статус централізованої закупівельної організації для забезпечення потреб державних замовників у сфері оборони [6].

Постанова №447 визначає особливості діяльності ЦЗО та встановлює чіткий механізм роботи Агенції оборонних закупівель як професійного посередника між державою та ринком. Агенції оборонних закупівель також надано повноваження адміністратора електронного каталогу Prozorro Market із правом формувати спеціалізовані категорії товарів виключно для потреб Сил оборони.

Принципово важливою господарсько-правовою конструкцією, закладеною Постановою №447, є механізм договору про надання послуг між ЦЗО та державним замовником. Цей договір визначає: предмет та обсяги закупівель, права й обов'язки сторін під час планування

та проведення процедур, порядок інформаційної взаємодії, строки та відповідальність сторін. При цьому послуги ЦЗО для державних замовників надаються на безоплатній основі [6].

Таким чином, ЦЗО в оборонній сфері в сьогоденні виступає ключовим структурним елементом в забезпеченні національної безпеки. Перехід до цивільно-правових засад укладення договорів вимагає посилення господарської відповідальності сторін. Запровадження ЦЗО в особі Агенції оборонних закупівель є кроком до інституційної концентрації відповідальності, однак ефективність цієї моделі залежить від розробки внутрішніх правових запобіжників, здатних компенсувати відмову від конкурентних процедур в умовах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/24/ЄС про публічні закупівлі та скасування Директиви 2004/18/ЄС : від 26.02.2014. *Official Journal of the European Union*. L 94. 28.03.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_052-14#n23.
2. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 9. Ст. 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.
3. Про оборонні закупівлі : Закон України від 17.07.2020 № 808-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 47. Ст. 408. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20>.
4. Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій : постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1216. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1216-2018-п>.
5. Деякі питання здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2022 № 1275. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-2022-п>.
6. Деякі питання діяльності централізованої закупівельної організації для забезпечення потреб державних замовників у сфері оборони на період дії правового режиму воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2026 № 447. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447-2026-п>.

ROMANIUK VIKTORIIA

PhD in Pedagogy

National Defence University of Ukraine

LINGUISTIC SUPPORT FOR PERSONNEL PERFORMANCE IN THE SECURITY AND DEFENCE SECTOR: MODERN CHALLENGES AND PROSPECTS

The current stage of development of Ukraine's security and defence sector is characterized by significant transformations driven by both internal security challenges and external political factors, particularly the country's Euro-Atlantic integration. Under these conditions, the issue of effective linguistic support for personnel performance becomes increasingly relevant, as it is an important component of professional training and readiness to perform duties in an international environment [7].

Linguistic support for personnel performance in the security and defence sector should be considered a multidimensional system that includes the formation of foreign language communicative competence, the development of professionally oriented language skills, and the provision of effective intercultural interaction [2]. In the contemporary context, a foreign language, primarily English, serves not only as a means of communication but also as a tool for professional activity, providing access to international standards and enabling participation in joint operations, exercises, and peacekeeping missions.

The relevance of the research problem is intensified by the need to align the level of foreign language training of security and defence personnel with international standards. An important role in this process